

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля Юрій БІДЗІЛЯ

« 30 » *серпень* 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література. Англійська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» (періоди **Середньовіччя та Відродження**) для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література».

Розробники:

Бедзір Наталія Проконівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри слов'янської філології та світової літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри слов'янської філології та світової літератури**.

Протокол № 8 від 15 червня 2023 року

Завідувач кафедри Наталія БЕДЗІР

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.

Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	1-й	1-й
	Лекції:	
	26	8
	Практичні:	
	14	-
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	50	82

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури. Період античності» протягом першого семестру першого року підготовки є засвоєння здобувачами на теоретичному і практичному рівні знань про своєрідність словесного мистецтва античності, розуміння шляхів розвитку літератур Стародавньої Греції та Стародавнього Риму, процесів формування жанрів і стилів прози, лірики, драматургії у творчості визначних митців та визначення їхнього впливу на розвиток світової та української літератур **для подальшого викладання дисципліни у навчальних закладах.**

Завдання (згідно вимог освітньої програми підготовки здобувачів першого/бакалаврського рівня вищої освіти) полягає в такому:

- ознайомити студентів з вершинними літературними явищами, біографіями видатних майстрів художнього слова античності, сформувані навички критичного літературознавчого аналізу **для втілення у подальшій педагогічній діяльності;**

- визначити основну проблематику, жанрове розмаїття, тематичні особливості літератури античності, показати її зв'язок з духовним розвитком суспільства, роль як могутнього засобу виховання – відповідно до **Програми викладання історії зарубіжної літератури в закладах середньої освіти;**

- опанувати навички самостійної роботи студентів з літературно-критичними джерелами: статтями, монографіями, підручниками, енциклопедіями, довідниками, інтернет-ресурсами **для використання у роботі із учнями.**

Відповідно до зазначеної освітньої програми, вивчення дисципліни «Історія зарубіжної літератури. Період античності» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти **загальних таких компетентностей:**

КК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання й характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК 1. Здатність до формування в здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків;

ПК 4. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського і світового письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ПК 8. Здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний лінгвістичний, літературний матеріал; узагальнювати підсумки виконаного дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно із сучасними вимогами та репрезентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» (Період античності) є опанування такої навчальної дисципліни освітніх програм як ОК 24 – «Латинська мова».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітніх програм, вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» (Період античності) повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знає основні історичні етапи розвитку предметної галузі.	РН 1
Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.	РН 5
Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	РН 7
Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	РН 11
Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні та за її межами.	РН 13
Пояснює особливості розвитку української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; порівнює мовні й літературні факти, явища, оригінали творів англійською мовою й українські переклади англійськомовних художніх текстів, визначає їхні подібності й відмінності.	РН 14
Застосовує різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.	РН 16
Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури для виконання освітньої програми в базовій середній школі, закладах фахової передвищої освіти.	РН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» (Період античності):

Очікувані результати навчання з дисципліни	
Знає основні історичні етапи розвитку предметної галузі.	РН 1
Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.	РН 5
Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	РН 7
Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	РН 11
Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання зарубіжної літератури, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні та за її межами.	РН 13
Пояснює особливості розвитку зарубіжної літератури, специфіку перебігу	РН 14

літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.	
<i>Застосовує</i> різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.	PH 16
<i>Знає, розуміє і демонструє</i> здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання зарубіжної літератури для виконання освітньої програми в базовій середній школі, закладах фахової передвищої освіти.	PH 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби та критерії оцінювання, методи демонстрування результатів навчання

Засобами та критеріями оцінювання, методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

1. Виконання завдань із аналізу текстів. Написання рефератів.
2. Презентації результатів виконаних завдань та досліджень.
3. Написання модульних контрольних робіт.

Під час навчання використовуються такі основні методи: 1) традиційні: вербальні (розповідь, пояснення, бесіда, навчальна дискусія), наочні (ілюстрування, демонстрування, метод самостійного спостереження студента), практичні (практичні роботи), порівняння, узагальнення; 2) інтерактивні методи; 3) методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань; самостійна робота, виступи на практичних заняттях; написання рефератів; індивідуальне, групове та фронтальне опитування. Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, комп'ютерний і самоконтроль. Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на практичних заняттях, під час індивідуальних та групових консультацій тощо.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	50	100
5	5	5	5	5	5			

T1, T2, T3, T4, T5, T6 – теми.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	T12	20	50	100
5	5	5	5	5	5			

T7, T8, T9, T10, T11, T12 – теми.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	6	30
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Аналіз тексту	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

До модульного контрольного оцінювання допускаються всі здобувачі. При визначенні оцінки за модуль враховуються результати модульної контрольної роботи (МКР) та поточного контролю під час практичних занять, самостійної роботи.

МКР складається з трьох блоків завдань.

Перший блок (1-20 балів) містить висвітлення теоретичних питань навчальної дисципліни.

Другий блок (1-20 балів) містить тестові завдання.

Третій блок (1-10 балів) містить тексти з вивчених за програмою періодів розвитку зарубіжної літератури для літературознавчого аналізу.

Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання (50 б.) і результату модульної контрольної роботи (50 б.) Максимальна оцінка – 100 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована Шкала	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре		82-89
C	Добре		74-81
D	Задовільно		64-73
E	Задовільно		60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59

F	Незадовільно		0-34
---	--------------	--	------

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали усі види обов'язкових практичних робіт, передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю поліпшити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого поліпшення він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Відповідно до «Положення про порядок та методик проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «зараховано» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який досяг наступних результатів: всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявляє творчі здібності і використовує їх у вивченні навчально-програмового матеріалу, демонструє нахил до наукової роботи;

оцінку «зараховано» (82-89 балів, В) заслуговує здобувач, який досяг наступних результатів: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «зараховано» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який досяг наступних результатів: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «зараховано» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, який досяг наступних результатів: - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «зараховано» (60-63 бали, E) заслуговує здобувач, який виявив наступні результати: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незараховано» (35-59 балів, FX) виставляється здобувачу, який досяг наступних результатів: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінка «незараховано» (35 балів, F) виставляється здобувачу, який досяг наступних результатів: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Давньогрецька література

Тема 1. Архаїчний період давньогрецької літератури. Античність як колиска європейської цивілізації. Етапи розвитку античної літератури. Долітературні форми словесного мистецтва стародавньої Греції. Грецька міфологія. Міфи про богів старшого і молодшого поколінь. Троянський і фіванський цикли міфів, міфи про аргонавтів. Вплив грецької міфології на світову культуру.

Тема 2. Давньогрецький епос. Гомер. Гомерівське питання. Історична та міфологічна основа поем Гомера. Художні особливості «Іліади» та «Одіссеї». Історичне значення поем Гомера. Дидактичний пафос поем Гесіода. Виникнення пародій на героїчний епос («Батрахоміомахія»).

Тема 3. Давньогрецька лірика: від Тіртея до Піндара. Головні жанри давньогрецької лірики – елегія, ямб і мелос, їхні ритмомелодійні, стильові, поетологічні особливості, та представники. Творчість Тіртея, Архілоха, Алкея, Алкмана, Сапфо, Солона, Симоніда, Калліна, Анакреонта, Піндара.

Тема 4. Давньогрецький театр. Народження театрального мистецтва. Устрій давньогрецького класичного театру. Походження і характерні ознаки давньої аттичної трагедії. «Батько трагедії» Есхіл, його творчість. Ідейно-художні особливості трилогії «Орестея», трагедій «Прометей закутий», «Перси». Великий мораліст – Софокл. Проблеми і особливості трагедій «Цар Едіп», «Антигона». Філософ на сцені – Евріпід. Його новаторство у трагедіях «Медея» та «Іпполіт».

Тема 5. Походження і характерні ознаки давньої аттичної комедії. Арістофан і його творчість. Комедії «Мир», «Вершники», «Хмари», «Жаби».

Тема 6. Давньогрецька проза: історіографічна, ораторська, філософська.

Змістовий модуль 2.

Римська література

Тема 1. Елліністичний та римський періоди давньогрецької літератури. Александрійська поезія. Нова аттична комедія, її ознаки. Творчість Плутарха і Лукіана. Поява жанру роману. Роман Лонга «Дафніс і Хлоя».

Тема 2. Давньоримська література. Культурно-історичні передумови. Своєрідність давньоримської літератури. Рання римська міфологія. Творчість Плавта, його комедії «Псевдол», «Хвальковитий воїн», «Скарб». Художні особливості комедій Теренція («Брати», «Свекруха»). Література епохи громадянських воєн. Катулл і школа неотериків. Філософська поема Лукреція Кара «Про природу речей», її новаторство.

Тема 3 Римська література доби Імперії («Вік Августа»). Діяльність Мецената. Творчість Вергілія. Поеми «Буколіки» та «Георгіки», причини створення, художні особливості. Ідейно-художні завдання «Енеїди», художні прийоми Вергілія.

Тема 4. Творчість Горация, особливості його лірики. «Любощів ніжних співець» – Овідій. Художні особливості лірики Овідія Назона, його «Метаморфози».

Тема 5 Література пізньої Античності й початку середніх віків. Римська сатура. Ювенал, Марціал, Петроній, Апулей.

Тема 6. Еволюція байки у античній літературі: від Езопа до Федра.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Кількість годин				
	Форма навчання: денна						Форма навчання: заочна				
	Усього	у тому числі					у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	Усього	лекції	практичні	лабораторні	інд. роб.
1-й семестр											
Модуль 1. Давньогрецька література											
Тема 1. Архаїчний період давньогрецької літератури. Античність як колыска європейської цивілізації. Етапи розвитку античної літератури. Долітературні форми словесного мистецтва стародавньої Греції. Грецька міфологія. Міфи про богів старшого і молодшого поколінь. Троянський і фіванський цикли міфів, міфи про аргонавтів. Вплив грецької міфології на світову культуру.	6	2				4	7	1			6
Тема 2. Давньогрецький епос. Гомер. Гомерівське питання. Історична та міфологічна основа поем Гомера. Художні особливості «Іліади» та «Одіссеї». Історичне значення поем Гомера. Дидактичний пафос поем Гесіода. Виникнення пародій на героїчний епос («Батрахоміомахія»).	9	2	2			5	7	1			6
Тема 3. Давньогрецька лірика: від Тіртея до Піндара. Головні жанри давньогрецької лірики – елегія, ямб і мелос, їхні ритмомелодійні, стильові, поетологічні особливості. та представники. Творчість Тіртея,	8	2				6	7	1			6

Архілоха, Алкея,. Алкмана, Сапфо, Солона, Симоніда, Калліна,. Анакреонта, Піндара.												
Тема 4. Давньогрецький театр. Народження театрального мистецтва. Устрій давньогрецького класичного театру. Походження і характерні ознаки давньої аттичної трагедії. «Батько трагедії» Есхіл, його творчість. Ідейно-художні особливості трилогії «Орестея», трагедій «Прометей закутий», «Перси». Великий мораліст – Софокл. Проблеми і особливості трагедій «Цар Едіп», «Антигона». Філософ на сцені – Евріпід. Його новаторство у трагедіях «Медея» та «Іпполіт».	9	2	3			4	7	1				6
Тема 5. Походження і характерні ознаки давньої аттичної комедії. Арістофан і його творчість. Комедії «Мир», «Вершники», «Хмари», «Жаби».	7	2	2			3	8					8
Тема 6. Давньогрецька проза: історіографічна, ораторська, філософська.	6	3				3	8					8
Разом за модуль	45	13	7			25	44	4				40
1-й семестр												
Модуль 2. Римська література												
Тема 1. Елліністичний та римський періоди давньогрецької літератури. Александрійська поезія. Нова аттична комедія, її ознаки. Творчість Плутарха і Лукіана. Поява жанру роману. Роман Лонга «Дафніс і Хлоя».	6	2				4	7	1				6
Тема 2. Давньоримська література. Культурно-історичні передумови. Своєрідність давньоримської літератури. Рання римська міфологія. Творчість Плавта, його комедії «Псевдол», «Хвальковитий воїн», «Скарб». Художні особливості комедій Теренція («Брати», «Свекруха»). Література епохи громадянських воєн. Катулл і школа неотериків. Філософська поема Лукреція Кара «Про природу речей», її новаторство.	8	2	2			4	7	1				6
Тема 3 Римська література доби	8	2	2			4	7	1				6

Імперії («Вік Августа»). Діяльність Мецената. Творчість Вергілія. Поєми «Буколіки» та «Георгіки», причини створення, художні особливості. Ідейно-художні завдання «Енеїди», художні прийоми Вергілія.											
Тема 4. Творчість Горація, особливості його лірики. «Любощів ніжних співець» – Овідій. Художні особливості лірики Овідія Назона, його «Метаморфози».	8	2				6	8				8
Тема 5 Література пізньої Античності й початку середніх віків. Римська сатура. Творчість Ювенала, Марціала, Петронія, Апулея.	7	3				4	8				8
Тема 6. Еволюція байки у античній літературі: від Езопа до Федра.	8	2	3			3	8				8
Разом за модуль	45	13	7			46		4			42
Разом за семестр	90	26	14			90		8			82

Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1-й семестр. Змістовий модуль 1.			
1	Тема 2. Давньогрецький епос. Гомер. Гомерівське питання. Історична та міфологічна основа поем Гомера. Художні особливості «Іліади» та «Одіссеї». Історичне значення поем Гомера. Дидактичний пафос поем Гесіода. Виникнення пародій на героїчний епос («Батрахоміомахія»)). Ознайомлення студентів із наявними шкільними програмами (стандартними та профільними) та підручниками із зарубіжної літератури на 2023 рік. Опанування теоретичних та практичних завдань програм. За вимогами шкільної програми: засвоєння основ перекладознавства – оригінал, переклад, художній переклад, інтерпретація, пародіювання, пародичність, переспів: усвідомлення сутності художнього перекладу (розуміння вторинності, специфічної пізнавальної цінності, інтерпретаційного характеру перекладу, типових труднощів, які долає перекладач художнього твору). Точність і свобода перекладача. Зіставлення поеми «Одіссея» у перекладах П. Куліша, О. Потебні, Л. Українки, І. Франка, Б. Тена.	2	
2	Тема 3. Давньогрецька лірика: від Тіртея до Піндара. Головні жанри давньогрецької лірики –	2	

	<p>елегія, ямб і мелос, їхні ритмомелодійні, стильові, поетологічні особливості. та представники. Творчість Тіртея, Архілоха, Алкея,. Алкмана, Сапфо, Солона, Симоніда, Калліна,. Анакреонта, Піндара. ».</p> <p>За вимогами шкільної програми: робота зі словником із зарубіжної літератури: визначення розмірів та жанрів віршування у шкільній практиці: тоніка, силабіка, силабо-тоніка, мори, гекзаметр, пентаметр, вільний вірш, верлібр, елегія, жанр ямбу. Порівняння перекладів Сапфо у Д. Павличка та П Содомори.</p>		
3	<p>Тема 4. Давньогрецький театр. Народження театрального мистецтва. Устрій давньогрецького класичного театру. Походження і характерні ознаки давньої аттичної трагедії. «Батько трагедії» Есхіл, його творчість. Ідейно-художні особливості трилогії «Орестея», трагедій «Прометей закутий», «Перси». Великий мораліст – Софокл. Проблеми і особливості трагедій «Цар Едіп», «Антигона». Філософ на сцені – Евріпід. Його новаторство у трагедіях «Медея» та «Іпполіт». За вимогами шкільної програми: знання учнями загальних особливостей розвитку лірики, епосу і драми в добу античності; розкриття художніх конфліктів у прочитаних творах; характеристика образів Прометей («Прометей закутий» Есхіла), Едіпа, Антигони. Знання провідних ідей «Поетики» Арістотеля.</p>		
4	<p>Тема 5. Походження і характерні ознаки давньої аттичної комедії. Арістофан і його творчість. Комедії «Мир», «Вершники», «Хмари», «Жаби».</p> <p>За вимогами шкільної програми: розкриття специфіки втілення вічних образів античності в зарубіжній і українській літературі, у творах світового мистецтва (на прикладі 1-2 творів за вибором); вміння користуватися словниками та енциклопедіями (1-2) з античної міфології в процесі роботи з художніми текстами.</p> <p>Модульна контрольна робота</p>	2 1	
5	<p>Тема 2. Давньоримська література. Культурно-історичні передумови. Своєрідність давньоримської літератури. Рання римська міфологія. Творчість Плавта, його комедії «Псевдол», «Хвальковитий воїн», «Скарб». Художні особливості комедій Теренція («Брати», «Свекруха»). Література епохи громадянських воєн. Катулл і школа неотериків. Філософська поема Лукреція Кара «Про природу речей», її новаторство. Опрацювання вимог шкільної програми: українські перекладачі давньоримської літератури: О. Зеров, І. Мегела, А Содомора,</p>	2	
7	<p>Тема 3 Римська література доби Імперії («Вік</p>	2	

	Августа»). Діяльність Мецената. Творчість Вергілія. Поєми «Буколіки» та «Георгіки», причини створення, художні особливості. Ідейно-художні завдання «Енеїди», художні прийоми Вергілія. Опрацювання вимог шкільної програми: встановлення схожості і відмінності між міфологічними образами та їх утіленнями в літературних творах Гомера та Вергілія (на прикладі прочитаних текстів); особливості втілення вічного образу Енея у світовій літературі.		
8	Тема 4. Творчість Горація, особливості його лірики. «Любощів ніжних співець» – Овідій. Художні особливості лірики Овідія Назона, його «Метаморфози». Опрацювання вимог шкільної програми: тема митця і ролі мистецтва у творах Горація та Овідія.		
9.	Тема 6. Еволюція байки у античній літературі: від Езопа до Федра. Опрацювання вимог шкільної програми: охарактеризувати переклади та переспіви байок Езопа та Федра у Бабрія, Флавія Авіана, Лафонтена, І. Котляревського, С. Руданського, Є Гребінки. Усвідомити сутність художнього перекладу (розуміння вторинності, специфічної пізнавальної цінності, інтерпретаційного характеру перекладу, типових труднощів, які долає перекладач художнього твору). Модульна контрольна робота	2 1	
	Разом за 1 семестр	14	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1-й семестр. Змістовий модуль 1.			
1	Грецька міфологія. Міфи про богів старшого і молодшого поколінь. Троянський і фіванський цикли міфів, міфи про аргонавтів. Вплив грецької міфології на світову культуру. Особливості викладання античної міфології в школі.	4	6
2	Подивіться фільм «Троя» англійською мовою. Порівняйте із поемою Гомера «Іліада». «Трой», 2004. An adaptation of Homer's great epic. Brad Pitt, Sean Bean, Saffron Burrows, Eric Bana, Orlando Bloom, Rose Byrne, Diane Kruger, and Garrett Hedlund in «Troy», (2004).	5	6
3	Головні жанри давньогрецької лірики – елегія, ямб і мелос, їхні ритмомелодійні, стильові, поетологічні особливості. та представники. Проаналізуйте програму із зарубіжної літератури в школі і складіть словничок жанрових визначень.	6	6

4	«Батько трагедії» Есхіл, його творчість. Ідейно-художні особливості трилогії «Орестея», трагедій «Прометей закутий», «Перси». Великий мораліст – Софокл. Проблеми і особливості трагедій «Цар Едіп», «Антигона». Філософ на сцені – Евріпід. Його новаторство у трагедіях «Медея» та «Іпполіт».	4	6
5	Подивіться фільм «Orpheus» Ж. Кокто (1950) англійською мовою. Проаналізуйте, що залишилось у сюжеті фільму від традиційного міфу про Орфея.	3	8
6	Подивіться фільм «Цар Едіп» (італ. «Edipo re») — фільм П'єра Паоло Пазоліні 1967 р. за мотивами трагедії Софокла. Зробіть зіставлення трагедії та фільму. Які новації вніс П. Пазоліні?	3	8
7	Творчість Плутарха і Лукіана. Поява жанру роману. Роман Лонга «Дафніс і Хлоя».	4	6
8	Філософська поема Лукреція Кара «Про природу речей», її новаторство.	4	6
9.	Творчість Вергілія. Поєми «Буколіки» та «Георгіки», причини створення, художні особливості. Ідейно-художні завдання «Енеїди», художні прийоми Вергілія.	4	6
10.	Творчість Горація, особливості його лірики. «Любощів ніжних співець» – Овідій. Художні особливості лірики Овідія Назона, його «Метаморфози». Шкільна програма про творчість Овідія і Горація: провідні теми та тексти.	6	8
11	Творчість Ювенала, Марціала, Петронія, Апулея.	4	8
12	Антична байка: від Езопа до Федра. Традиція байки у світовій літературі. Напишіть есе: «Як антична байка вплинула на розвиток української байки?»	3	8
Усього		50	82

6.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Студенти отримують для аналізу тексти з різних періодів історії античної літератури та теми для написання рефератів.

Приклади текстів для аналізу

1. Якому давньоримському автору належить байка «Лисиця і трагедійна маска»: «Лисиця мовить, маску розглядаючи: /“Така красуня, а бракує мозку їй!”/ Це сказано для тих, кому і славу, й честь дарує доля,— не дає лиш розуму». Проаналізуйте текст байки.

2. Яку байку розповідає Горацій в шостій сатирі («Тільки і мрії було, щоби клаптик малесенький поля,/ Дім, та город, та криниця з веселим струмком біля дому»), коли розмірковує про щастя і благо в житті: 1) байку про синицю і журавля 2) байку про лисицю і вовка 3) байку про землероба і змію 4) байку про мишеня в селі і в палаці.

3. Якого римського комедіографа описує дана характеристика: «Для нього важливі не жарти та інтрига, а характери і психологічна ситуація. Для цього автора комедія – це не засіб розваги, а засіб пізнання життя. Дійові особи постають облагородженими, піднесеними, риси комізму згладжуються; мовна індивідуалізація відсутня, всі персонажі розмовляють однаково витонченою розмовною мовою освіченого римського суспільства, яка вперше отримує тут літературне оформлення».

4. Рядками «Зброю співаю і мужа, що перший з надмор'їв троянських, /Долею гнаний нещадно, на берег ступив італійський» розпочинається твір: 1) «Буколіки» 2) «Ліада» 3) «Енеїда» 4) «Одіссея». Проаналізуйте текст.

5. Про якого байкаря йде мова: «Він ставить собі в заслугу «стислість». Байка його не затримується на деталях і супроводжується тільки небагатослівними поясненнями морально-психологічного характеру. Персонажі виражаються стислими і чіткими формулами. Мова - проста і чиста. В результаті виходить все ж деяка сухість, а іноді і недостатня конкретність викладу. Мораль не завжди впливає з розповіді. Уже сучасники дорікали байкареві в «надмірній стислості». 1) Езоп 2) Федр 3) Флавій Авіан 4) Бабрій.

6. Який поет описує свою долю у вірші: «Довга дорога... Рушай! А я буду жити на краєчку / Світу й про землю свою снитиму в тій даліні». Проаналізуйте текст вірша.

7. Проаналізуйте текст і скажіть, про кого йде мова у даному уривку з «Метаморфоз» Овідія: «Він очерет під рукою відчув, а не тіло дівоче./ Як застогнав він, як цей подих, по стеблах пробігши./Тонко загравав-забринів, мовби хтось потихеньку заплакав./ Як зачарований голосом тим і незнаним мистецтвом,-/ "Ось що,— втішився бог,— поріднить нас навіки з тобою".

8. Основоположником якої літератури вважається давньоримський письменник, який сам про себе заявляв у романі-меніпсеї «Правдива історія»: «Одне я скажу правдиво: я писатиму брехливо. Це моє визнання повинно, по-моєму, зняти з мене звинувачення, яке тяжіє над іншими, раз я сам визнаю, що ні про що не говоритиму правду. Отже, я писатиму про те, чого не бачив, не випробував і ні від кого не чув, до того ж про те, чого не тільки на ділі немає, а й бути не може. Внаслідок цього не слід вірити жодній з наступних пригод». Назвіть ім'я письменника і тип літератури.

9. У Пролозі до другої Книги Федр писав: «В ____ . вчіться, добрі люди Для того байка штрика під ребро,/ Щоб виправлять людські заблуди І похвалять красу й добро./ Хоч розповідь коротка й жартівлива, / Мета її ясна й правдива». Вставте пропущене прізвище. Проаналізуйте цю характеристику.

Якого римського комедіографа описує дана характеристика: «Він сполучає, з одного боку, відшліфовані сюжети нової аттичної комедії (Менандр), і, з іншого боку, грубу італійську ателлану, фарс, виступи жонглерів, танцюристів та мімів. Вони містили значну кількість буфонно-комічних сцен, декотрі з яких узагалі не були пов'язані з дією самої комедії і були лише допоміжним комічним засобом. У його переробці нова аттична комедія втрачає витонченість, чуттєвість і глибину, натомість набуває бурхливої життєрадісності та оптимізму, «силу сміху». Ця стихійна сила сміху («vis comіca»), у поєднанні з народною свіжістю та яскравістю, і була запорукою слави комедіографа».

Яку долю Риму віщує Анхіз, батько Енея, в поемі Вергілія «Енеїда»: 1) «Вірю, що з мarmуру навіть добудуть живі обличчя;/ Краші промовці з них будуть в судах; вони неба кружіння / Циркулем визначать, скажуть, ясним коли сходити зорям./ Запамятай, римлянине! Ти владно вестимеш народи. / Будуть мистецтва твої встановляти умови для миру / Милувать, хто підкоривсь, і мечем підкорять гордовитих»; 2) «Бо чи є де миліша країна, / Де б кораблі я утомлені в гавань хотів би поставити, / Аніж земля, що Ацеста-дарданця мені зберігає»; 3) «Тут твоя певна оселя, тут певні пенати; не гайся/І не лякайся страхіття війни, бо весь гнів і досада / Вже проминули в богів ... Тут буде місце для города, всі тут труди закінчатся».

12. Про яке явище йде мова у описі («Енеїда» Вергілія): «В русі жива, вона сил набуває й росте по дорозі;/ Спершу від страху мала, вона згодом сягає до неба,/ Ходить сама по землі, а голову в хмарах ховає./ Кажуть, що мати Земля породила її, бо сердита / В гніві була на богів; ... їм породила, потвору велику й страшну,— скільки в неї / Пер є на тілі, то стільки є й бистрих очей попід ними / Дивно сказати — стільки ж уст і у них язиків стільки ж само,/ Стільки ж і вух насторожених»: 1) про богиню Страху 2) про Медузу-Горгону 3) про богиню Поголовку 4) про віщунку Сівіллу Кумську 5) Про морську Гідру.

13. Назвіть твір Горація, де даються наступні настанови: «Отже, хто пише,— беріться за те, що було б вам по силі,/ Зваживши добре, що втримають плечі, під чим — подадуться»;

-«Слово при слові низати належить і чуйно, й уважно: / Це ось відкине поет, а тому от — надасть перевагу./ Буде добірний твій вислів, якщо звичайнісіньке слово/ Блисне в незвичнім зв'язку, мов нове». «Мало, щоб вірш був красивий: нехай і солодкий він буде, /Хай глядача куди хоче веде, його дух полонивши».

14. Назвіть автора і жанр тексту. «Хлібороб узимку знайшов задубілу від холоду Змію і, пожалівши її, поклав за пазуху. Змія відігрілася, прийшла до пам'яті і вкусила свого благодійника. Хлібороб, умираючи, сказав: "Страждаю по заслугі, бо пожалів гадину". Негідники не змінюють своєї вдачі навіть і тоді, коли їм роблять найбільше добро».

15. Назвіть давньоримського автора і його твір за цитатою: «Ну, а коли ще ряснів так порок? Коли ще захланність Пазуху ширила так, і коли на таку аж зухвалість Гра спромоглася могла». Проаналізуйте цитату.

Тематика рефератів

1. Специфіка античного суспільства, основні етапи його соціально-економічного та культурного розвитку.
2. Джерела знань школярів про античну літературу. Аналіз шкільних підручників із зарубіжної літератури.
3. Міфологія як «грунт і арсенал» античного мистецтва, основні етапи її розвитку. Вивчення міфів у шкільній програмі з літератури.
4. Творчість Гомера у шкільних програмах із зарубіжної літератури.
5. Тема гуманізму в поемі Гомера «Іліада».
6. Фольклорна та соціально-історична основа поеми Гомера «Іліада».
7. Художня своєрідність «Одіссеї» Гомера.
8. Новаторство образу Одиссея. Образ Одиссея у шкільній інтерпретації.
9. Характерні риси героїко-патріотичних елегій Тіртея.
10. Тематика і проблематика елегій Мімнерма.
11. Новаторський характер ямбів Архілоха.
12. Роль образів-символів у поетичній творчості Алкея.
13. Тема кохання у поезії Сапфо.
14. Творчість Анакреонта та анакреонтична поезія.
15. Характерні особливості давньогрецького театру та його роль в античному суспільстві.
16. Особливості грецької трагедії, її походження, поетика.
17. Новаторство трагедій Есхіла. Образ Прометея в українській літературі (за програмою школи).
18. Морально-етичні уроки трагедії Софокла «Антигона».
19. Психологічне новаторство Евріпіда в трагедії «Медея».
20. Витоки, структура та характерні риси давньоантичної комедії.
21. Особливості сміхової культури Арістофана у комедії «Мир».
22. Проблематика комедії Арістофана «Лісістрата».
23. Вивчення байок Езопа в школі.
24. Розвиток ораторського мистецтва Давньої Греції у творчості Демосфена.
25. Відображення теорії мистецтва античного світу в «Поетиці» Аристотеля.
26. Платон – визначний філософ Давньої Греції.
27. Особливості розвитку римського суспільства і літератури.
28. Розвиток римського театру.
29. Плавт як комедіограф римського плебеу.
30. Побутова спрямованість комедій Теренція.
31. Цицерон – найвизначніший представник римської філософії та красномовства.
32. Автобіографізм «Нотаток про гальську війну» Гая Юлія Цезаря.
33. Дидактизм поеми Лукреція «Про природу речей».
34. Вплив доби Октавіана Августа на розквіт римської літератури.
35. Риси протохристиянства у поемі Вергілія «Енеїда».

36. Жіночі образи у поемі Гомера «Ліада» та поемі Вергілія «Енеїда».
37. Гомерівські традиції в поемі Вергілія «Енеїда».
38. Розквіт римської любовної елегії у творчості Тібулла і Проперція.
39. Поет-трагік Сенека. Проблематика, стиль, значення трагедій «Едіп», «Медея».
40. Мотив «carpe diem» у творчості Горация.
41. Теоретичні засади римського класицизму у «Посланні до Пісонів» Горация.
42. Відображення у творчості Горация ідейних суперечностей епохи.
43. Майстерність психологічного перевтілення у поемі Овідія «Метаморфози».
44. Риси сатури у романі Петронія «Сатирикон».
45. Українські перекладачі давньогрецької та давньоримської літератури.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Технічні засоби: проектор.
2. Обладнання: комп'ютер.
3. Програмне забезпечення: інформаційні технології та засоби електронного навчання: Microsoft Office; Microsoft Excel; система електронного навчання Moodle; електронна пошта (http://gmail.com і ін.) на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

Навчальні програми для закладів загальної середньої освіти

1. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА 6 – 9 класи Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти: Електронна версія: режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-6-9.pdf>
2. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА 10 – 11 класи Рівень стандарту Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти: Електронна версія: режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-10-11-standart.pdf>
3. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА 10 – 11 класи Профільний рівень. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти: Електронна версія: режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-10-11-profil.pdf>

Методичні посібники

4. Історія зарубіжної літератури. Античність: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми «Українська мова і література. Зарубіжна література» та освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література» філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»/ Уклад.: Бедзір Н.П., Демчик М.І., Ужгород, 2023.
5. Бендзар Б, Бобинець С. Методика викладання світової літератури в загальноосвітній школі з українською мовою навчання. Ужгород, 2001.

Підручники для закладів загальної середньої освіти

1. Богосвятська А.-М., Ковальова Л. Підручник для 8 класу з поглибленим вивченням філології закладів загальної середньої освіти. – Львів: Світ. 2021. 292 с.
2. Волощук Є. Зарубіжна література 7 клас закл. заг. середньої освіти /Є. Волощук, О. Слободянюк. – К.: Генеза, 2020. 240 с.
3. Наливайко Д. Шахова К., Волощук Є. Світова література. 10 клас. Академічний рівень. Профільний рівень. – К.: Генеза, 2010. 288 с.
4. Мілянська Н. Р. Зарубіжна література: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Тернопіль: Астон, 2016. 318с.
5. Паращич.В.В. Зарубіжна література. Рівень стандарту. Підручник для 10 кл. закл. заг. середньої освіти / В. Паращич, Г. Фефілова, М. Коновалова. – Харків: видавництво «Ранок», 2019. 160 с.

Підручники для закладів вищої освіти

1. Антична література. Греція. Рим. Хрестоматія /Упорядники: Михед Т.В., Якубіна Ю.В. К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 952 с. Електронна версія: режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Mykhed_Tetiana/Antychna_literatura_Hretsia_Ry_m_Khrestomatia
2. Белаш Г. Історія античної літератури. Навчальний посібник / Г.О. Белаш. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. - 236 с.
3. Безруков А. В. Історія зарубіжної літератури: від античності до початку ХІХ ст. : навч. посіб. для студентів філол. спец. ЗВО. Дніпро : ФОП Касян-Шаїнський, 2021. 165 с.
4. Ковбасенко Ю. І. Антична література: навч. посіб. / Ю. І. Ковбасенко. Київ: Вид. «Університет» КМПУ, 2009. 128 с.
5. Насмінчук Г. Й. Зарубіжна література ранніх епох: Античність, Середньовіччя, Відродження: навч. посіб. / Г. Й. Насмінчук. Кам'янець-Подільський : Рута, 2013. 211 с.
6. Мегела І.П. Історія давньогрецької літератури: курс лекцій. Київ , 2010. 340 с.
7. Мегела І.П. Історія Римської літератури: курс лекцій. Київ, 2012. 356 с.
8. Пашенко В.І., Пашенко Н.І. Антична література. К.: Либідь, 2001.
9. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ сторіччя : Історико-естетичний нарис. К.: КМ Академія, 2007. 360 с.

Допоміжна література

1. Антична література: Хрестоматія / Упор. О.І.Білецький. К., 1968. 211 с.
2. Золоте руно: Зібрання перекладів античних поетів. К., 1985.
3. Дамоклів меч: Антична новела / перекл. Й.Кобіва, Ю.Цимбалюка. К., 1984.
4. Давня римська поезія в українських перекладах і переспівах: Хрестоматія. Львів: Світ, 2000.
5. Кун М.А. Легенди та міфи стародавньої Греції. К., 1967.
6. Підлісна Г.Н. Антична література. К., 1992.
7. Содомора А. Жива античність. К., 1983.

Інформаційні ресурси

1. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
2. Загальний сайт Національної бібліотеки ім. В.Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Періодичні фахові видання

1. Шалагінов, Борис. Як створювався «Український Боккаччо»: (до 100 річчя Миколи Лукаша). *Всесвіт*, № 9–10 / 11–12. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. Київ: Видавничий дім «Всесвіт»: <http://vsesvit-journal.com>.

2. Методичне забезпечення викладання зарубіжної літератури в НУШ. *Всесвітня література в сучасній школі*: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. –Київ: РА «Освіта України». Режим доступу https://www.youtube.com/watch?v=wjbLYuUV_hk

3. Ціпов'яз Л. Використання ігрових форм роботи на уроках зарубіжної літератури. *Зарубіжна література в школах України*: науково-методичний журнал №7-8. Антросвіт: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index

4. Клименко Ж. Формування уявлення учнів про історичну місію українського перекладацтва. № 1 (475) січень — лютий 2021 р. *Всесвітня література в школах України*. Режим доступу: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/33400/Klymenko%20Zh_Vsesvitka-1-2021.pdf?sequence=1